

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ബാലകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ദ്വാത്രിംശഃ സർഗഃ ||

ബ്രഹ്മപുത്രസ്യ കുശസ്യ ചതുർണാം പുത്രാണാം വർണനം
ശോണദ്രുതടവർതിഭൂതലസ്യോപരി വസോരധികാരസ്യ
പ്രതിപാദനം കുശനാഭസ്യ കന്യാശരതസ്യ വായോഃ കോപേന
കുബ്ജത്വം

ബ്രഹ്മയോനിർമഹാനാസീത്
കുശോ നാമ മഹാതപാഃ |
അക്ലിഷ്ടവ്രതധർമ്മജ്ഞഃ
സജ്ജനപ്രതിപുജകഃ || 1.32.1 ||

സ മഹാത്മാ കുലീനായാം
യുക്തായാം സുമഹാബലാൻ |
വൈദർഭ്യം ജനയാമാസ
ചതുരഃ സദ്യശാൻ സുതാൻ || 1.32.2 ||

കുശാംബം കുശനാഭം ച
അസൂർതരജസം വസും |
ദീപ്തിയുക്താൻ മഹോത്സാഹാൻ
ക്ഷത്രധർമ്മചികീർഷയാ || 1.32.3 ||

താനുവാച കുശഃ പുത്രാൻ
ധർമ്മിഷ്ഠാൻ സത്യവാദിനഃ |

ക്രിയതാം പാലനം പുത്രോ
ധർമ പ്രാപ്തഥ പുഷ്കലം || 1.32.4 ||

കുശസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ
ചത്യാരോ ലോകസത്തമാഃ |
നിവേശം ചക്രിരേ സർവേ
പുരാണാം നൃവരാസ്തദാ || 1.32.5 ||

കുശാംബസ്തു മഹാതേജാഃ
കൗശാംബീമകരോത് പുരിം |
കുശനാഭസ്തു ധർമാത്മാ
പുരം ചക്രേ മഹോദയം || 1.32.6 ||

അസൂർതരജസോ നാമ
ധർമാരൺയം മഹാമതിഃ |
ചക്രേ പുരവരം രാജാ
വസുനാമ ഗിരിവ്രജം || 1.32.7 ||

ഏഷാ വസുമതീ നാമ
വസോസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ |
ഏതേ ശൈലവരാഃ പഞ്ച
പ്രകാശന്തേ സമന്തതഃ || 1.32.8 ||

സുമാഗധീ നദീ രദ്യാ
മാഗധാൻ വിശ്രുതാസ്ത്വയൗ |
പഞ്ചാനാം ശൈലമുഖ്യാനാം
മധ്യേ മാലേവ ശോഭതേ || 1.32.9 ||

സൈഷാ ഹി മാഗധീ രാമ
വസോസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ |

പൂർവാഭിചരിതാ രാമ
സുകേഷത്രാ സന്ധ്യാലിനീ || 1.32.10 ||

കുശനാദന്യൂ രാജർഷിഃ
കന്യാശതമനുത്തമം |
ജനയാമാസ ധർമാത്മാ
ഘൃതാച്യാം രഘുനന്ദന || 1.32.11 ||

താന്യൂ യൗവനശാലിന്യോ
രൂപവത്യഃ സ്വലക്ഷ്യതാഃ |
ഉദ്യാനഭൂമിമാഗമ്യ
പ്രാവൃഷീവ ശതഹ്രദാഃ || 1.32.12 ||

ഗായന്ത്യോ നൃത്യമാനാശ്ച
വാദയന്ത്യന്യൂ രഘവ |
ആമോദം പരമം ജഗ്മു -
ർവരാഭരണഭൂഷിതാഃ || 1.32.13 ||

അഥ താശ്ചാരുസർവാംഗ്യോ
രൂപേണാപ്രതിമാ ഭൂവി |
ഉദ്യാനഭൂമിമാഗമ്യ
താരാ ഇവ ഘനാന്തരേ || 1.32.14 ||

താഃ സർവാ ഗുണസമ്പന്നാ
രൂപയൗവനസംയുതാഃ |
ദൃഷ്ട്വാ സർവാത്മകോ വായു -
രിദം വചനമബ്രവീത് || 1.32.15 ||

അഹം വഃ കാമയേ സർവാ
ഭാർയാ മമ ഭവിഷ്യഥ |

മാനുഷസ്തുജ്യതാം ഭാവോ
ദീർഘമായുരവാപ്സ്യഥ || 1.32.16 ||

ചലം ഹി യൗവനം നിത്യം
മാനുഷേഷു വിശേഷതഃ |
അക്ഷയം യൗവനം പ്രാപ്താ
അമർയശ്ച ഭവിഷ്യഥ || 1.32.17 ||

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്യാ
വായോരക്ലിഷ്ടകർമ്മണഃ |
അപഹാസ്യ തതോ വാക്യം
കന്യാശതമമാബ്രവീത് || 1.32.18 ||

അന്തശ്ചരസി ഭൂതാനാം
സർവേഷാം സുരസത്തമ |
പ്രഭാവജ്ഞാശ്ച തേ സർവാഃ
കിമർഥമവമന്യസേ || 1.32.19 ||

കുശനാഭസുതാ ദേവ
സമസ്താഃ സുരസത്തമ |
സ്ഥാനാച്ഛ്യാവയിതും ദേവം
രക്ഷാമസ്തു തപോ വയം || 1.32.20 ||

മാ ഭൂത് സ കാലോ ദുർമേധഃ
പിതരം സത്യവാദിനം |
അവമന്യ സ്വധർമ്മേണ
സ്വയം വരമുപാസ്മഹേ || 1.32.21 ||

പിതാ ഹി പ്രഭുരസ്താകം
ദൈവതം പരമം ച സഃ |

യസ്യ നോ ദാസ്യതി പിതാ
സ നോ ഭർതാ ഭവിഷ്യതി || 1.32.22 ||

താസാം തു വചനം ശ്രുത്വാ
ഹരിഃ പരമകോപനഃ |
പ്രവിശ്യ സർവഗാത്രാണി
ബഭഞ്ജ ഭഗവാൻ പ്രഭുഃ || 1.32.23 ||

അരത്തിമാത്രാകൃതയോ
ഭഗഗാത്രാ ഭയാർദിതാഃ |
താഃ കന്യാ വായുനാ ഭഗ്നാ
വിവിശൂർന്യപതേർഗൃഹം |
പ്രവിശ്യ ച സുസംഭ്രാന്താഃ
സലജ്ജാഃ സാസ്ത്രലോചനാഃ || 1.32.24 ||

സ ച താ ദധിതാ ഭഗ്നാഃ
കന്യാഃ പരമശോഭനാഃ |
ദൃഷ്ട്വാ ദീനാസ്തദാ രാജാ
സംഭ്രാന്ത ഇദമബ്രവീത് || 1.32.25 ||

കിമിദം കഥ്യതാം പുത്ര്യഃ
കോ ധർമ്മമവമന്യതേ |
കുബ്ജാഃ കേന കൃതാഃ സർവാ -
ശ്ചേഷ്ടന്ത്യോ നാഭിഭാഷമ |
ഏവം രാജാ വിനിഃശ്വസ്യ
സമാധിം സന്ദധേ തതഃ || 1.32.26 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
ബാലകാണ്ഡേ ദ്വാത്രിംശഃ സർഗഃ ||